

PATVIRTINTA

Šiaulių r. Kužių mokyklos direktoriaus

2026 m. rugsėjo 14 d. įsakymu Nr. BP-222(1.3)

ŠIAULIŲ R. KUŽIŲ MOKYKLOS SMURTO, PRIEKABIAVIMO IR DISKRIMINACIJOS PREVENCIJOS POLITIKA

(2026 m. redakcija)

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Šiaulių r. Kužių mokyklos smurto, priekabiavimo ir diskriminacijos prevencijos politika (toliau – Politika) nustato prevencijos, pranešimo, skubaus reagavimo, atvejo nagrinėjimo, pagalbos, apsaugos nuo atsakomųjų veiksmų ir stebėsenos principus.

2. Politika taikoma visiems Mokyklos mokiniams ir ugdytiniais, darbuotojams, tėvams (globėjams, rūpintojams), praktikantams, savanoriams, paslaugų teikėjams ir lankytojams Mokykloje, jos teritorijoje, išvykose, renginiuose, pavėžėjimo metu ir skaitmeninėje erdvėje, kai elgesys susijęs su Mokyklos bendruomene.

3. Politika parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo įstatymu, Vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatymu, Lygių galimybių įstatymu, Moterų ir vyrų lygių galimybių įstatymu, Darbo kodeksu, švietimo, mokslo ir sporto ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190 patvirtintomis Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis, 2024 m. liepos 19 d. įsakymu Nr. V-818 patvirtintu Mokyklos vaiko gerovės komisijos funkcijų, sudarymo ir darbo organizavimo tvarkos aprašu bei kitais teisės aktais.

4. Mokykloje taikoma nulinė tolerancija smurtui, patyčioms, seksualiniam priekabiavimui, mobingui, persekiojimui, neapykantos kalbai ir diskriminacijai. Nulinė tolerancija reiškia, kad į kiekvieną pranešimą reaguojama; ji nereiškia automatinės vienodos bausmės neįvertinus aplinkybių.

5. Pagrindiniai principai: vaiko geriausi interesai, žmogaus orumas, saugumas, nediskriminavimas, prieinamumas, konfidencialumas, duomenų kiekio mažinimas, nešališkumas, proporcingumas, teisė būti išklaustam, pagalba visoms šalims ir apsauga nuo keršto.

II SKYRIUS SĄVOKOS IR ELGESIO FORMOS

6. Smurtas – veikimu ar neveikimu kitam asmeniui daromas tyčinis fizinis, psichologinis, seksualinis ar kitas poveikis, dėl kurio asmuo patiria arba gali patirti žalą, pažeminimą, baimę ar nesaugią aplinką.

7. Patyčios – tyčinis pasikartojantis elgesys, kai esant realiai ar suvokiamai galios persvarai siekiama pažeminti, įskaudinti, atstumti ar įbauginti. Vienkartinis agresyvus elgesys taip pat vertinamas ir į jį reaguojama, nors jis gali neatitikti patyčių požymių.

8. Priekabiavimas – nepageidaujamas elgesys dėl asmens požymio ar kitos aplinkybės, kuriuo siekiama įžeisti asmens orumą arba sukuriami bauginanti, priešiška, žeminanti ar įžeidžianti aplinka. Seksualinis priekabiavimas apima nepageidaujamą seksualinio pobūdžio žodinį, rašytinį, vaizdinį ar fizinį elgesį.

9. Diskriminacija – nepagrįstas nevienodas elgesys, teisių ar galimybių ribojimas dėl lyties, amžiaus, negalios, sveikatos, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties,

tikėjimo, įsitikinimų, seksualinės orientacijos ar kito įstatymų saugomo požymio. Taip pat draudžiamas nurodymas diskriminuoti ir persekiojimas dėl skundo.

10. Elektroninis smurtas – žeminantis, grasinantis, seksualinis ar klaidinantis turinys, neteisėtas filmavimas, apsimetimas kitu asmeniu, paskyros ar duomenų užvaldymas, pašalinimas iš grupių siekiant žeminti ir kiti skaitmeninėmis priemonėmis atliekami veiksmai.

11. Atsakomieji veiksmai – neigiamas poveikis asmeniui dėl to, kad jis sąžiningai pranešė, liudijo, padėjo nagrinėti atvejį ar atsisakė dalyvauti netinkamame elgesyje.

III SKYRIUS PREVENCIJA IR ATSAKOMYBĖ

12. Direktorius užtikrina Politikos įgyvendinimą, atsakingų asmenų paskyrimą, darbuotojų mokymus, saugius pranešimo kanalus, atvejų apskaitą, pagalbos išteklius ir kasmetinę stebėseną.

13. Kiekvienas darbuotojas: rodo pagarbaus elgesio pavyzdį; pastebi riziką; nedelsdamas sustabdo saugiai sustabdomą smurtą; nepalieka nukentėjusio asmens vieno; informuoja atsakingus asmenis; fiksuoja faktus; saugo konfidencialumą.

14. Klasių vadovai ir grupių mokytojai reguliariai aptaria elgesio susitarimus, pranešimo būdus, elektroninį saugumą, stebėtojo atsakomybę ir pagalbos galimybes, atsižvelgdami į vaikų amžių ir specialiuosius ugdymosi poreikius.

15. Vaiko gerovės komisija analizuoja pasikartojančius atvejus ir rizikos veiksnius, koordinuoja pagalbą, prireikus sudaro individualų pagalbos ar saugumo planą ir vertina priemonių veiksmingumą. Ji nepakeičia skubaus reagavimo ar kompetentingų institucijų funkcijų.

16. Mokykla ne rečiau kaip kartą per metus vertina mokinių ir darbuotojų emocinį saugumą, pranešimų prieinamumą ir prevencijos veiksmingumą; rezultatai aptariamai nuasmenintai ir įtraukiami į veiklos planavimą.

IV SKYRIUS PRANEŠIMAS IR SKUBUS REAGAVIMAS

17. Apie galimą pažeidimą galima pranešti žodžiu ar raštu bet kuriam darbuotojui, klasės vadovui, socialiniam pedagogui, administracijai arba Mokyklos paskelbtu elektroniniu kanalu. Vaikui neprivaloma pačiam kvalifikuoti elgesio ar surinkti įrodymų.

18. Darbuotojas, gavęs pranešimą, jo neatmeta kaip „juoko“, „konflikto“ ar „vaikų reikalo“, nežada absoliutaus slaptumo ir perduoda informaciją tik tiems asmenims, kuriems ji būtina saugumui ir nagrinėjimui.

19. Esant tiesioginiam pavojui gyvybei ar sveikatai: kviečiama pagalba numeriu 112; atskiriami dalyviai; suteikiama pirmoji pagalba; išsaugomi galimi įrodymai; nedelsiant informuojamas direktorius ar jį pavaduojantis asmuo ir teisėti vaiko atstovai, jeigu toks informavimas nekelia vaikui papildomos grėsmės.

20. Įtarus smurtą prieš vaiką, seksualinį smurtą, smurtą artimoje aplinkoje ar kitą vaiko teisių pažeidimą, darbuotojas nedelsdamas veikia pagal teisės aktuose ir Mokyklos vaiko saugumo procedūrose nustatytą pranešimo tvarką. Vidinis aiškinimasis negali atidėti privalomo pranešimo.

21. Elektroninio incidento atveju nukentėjusysis skatinamas neatsakyti į provokaciją, išsaugoti ekrano kopijas, nuorodas, datą ir paskyros duomenis, užblokuoti kontaktą bei pranešti platformai. Žalingas turinys neplatintas „įrodymo“ tikslu platesniam ratui.

22. Apie įvykį tą pačią darbo dieną užpildoma incidento registravimo forma. Fiksuojami faktai, o ne diagnozės, spėjimai ar žeminantys vertinimai.

Svarbiausia seka: SAUGUMAS → PRANEŠIMAS → FAKTŲ FIKSAVIMAS → PAGALBA → VERTINIMAS → STEBĖSENA.

V SKYRIUS

ATVEJO VERTINIMAS, PAGALBA IR SPRENDIMAI

23. Direktorius ar jo paskirtas nešališkas asmuo ne vėliau kaip kitą darbo dieną nustato atvejo nagrinėjimo kelią: mokinio elgesio, darbuotojo darbo pareigų, vaiko teisių, lygių galimybių, duomenų apsaugos, etikos ar kitą specialiąją procedūrą.

24. Tas pats asmuo negali būti ir skundo dalyvis, ir galutinį vertinimą atliekantis asmuo. Esant interesų konfliktui nusišalinama. Su kiekviena šalimi kalbamas atskirai, pagarbiai ir, kai reikia, dalyvaujant vaiko atstovui ar pagalbos specialistui.

25. Vertinamos aplinkybės, elgesio pobūdis, pasikartojimas, galios persvara, poveikis, amžius, branda, specialieji poreikiai, ankstesnė pagalba ir rizika. Nukentėjusio asmens reakcija nėra pagrindas pateisinti smurtą.

26. Nukentėjusiam asmeniui pasiūloma emocinė, psichologinė, socialinė, sveikatos ar kita pagalba ir suderinamas saugumo planas. Galimai pažeidusiam asmeniui taip pat teikiama pagalba elgesiui keisti; pagalba nepanaikina atsakomybės.

27. Mokiniui poveikio priemonės taikomos pagal Mokinių poveikio priemonių taikymo tvarką. Darbuotojo elgesys vertinamas pagal Darbo kodeksą, darbo tvarką, smurto ir priekabiavimo prevencijos dokumentus bei Pedagogų etikos kodeksą.

28. Atkuriamasis pokalbis ar mediacija galimi tik užtikrinus saugumą, gavus laisvą šalių sutikimą ir nesant spaudimo nukentėjusiajam. Jie netaikomi kaip privalomas susitaikymas ir nepakeičia privalomo pranešimo ar tyrimo.

29. Tėvai informuojami apie jų vaiko saugumą, veiksmus ir pagalbą, tačiau jiems neatskleidžiami kito vaiko ar darbuotojo pertekliniai asmens duomenys, paaiškinimai ar individualios atsakomybės priemonės.

30. Atsakingas asmuo po 5–10 mokymosi dienų ir vėliau pagal riziką patikrina, ar elgesys nesikartoja, ar nėra atsakomųjų veiksmų ir ar pagalba veiksminga. Pasikartojus atvejui, priemonės peržiūrimos ir klausimas teikiamas Vaiko gerovės komisijai.

VI SKYRIUS

SĄSAJOS SU KITAIŠ DOKUMENTAIS IR BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

31. Politika yra bendrasis saugumo dokumentas. Patyčių atvejams papildomai taikomas Smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašas; platesnę bendruomenę sukrėtusiam įvykiui – Krizių valdymo aprašas.

32. Mokinio elgesio koregavimui taikomos Mokinio elgesio taisyklės, Pozityvaus elgesio skatinimo aprašas ir Mokinių poveikio priemonių taikymo tvarka; įrenginių ir elektroninių incidentų klausimams – Mobiliųjų įrenginių naudojimo bei DI ir skaitmeninio saugumo taisyklės.

33. Bendravimui su tėvais ir lankytojais taikomos Komunikacijos su tėvais ir Pășalinių asmenų lankymosi tvarkos; darbuotojų elgesiui – Pedagogų etikos kodeksas ir darbuotojų smurto bei priekabiavimo prevencijos dokumentai.

34. Pranešimų ir incidentų duomenys saugomi ribotą laiką pagal Mokyklos dokumentacijos planą ir asmens duomenų apsaugos taisykles. Prieiga suteikiama tik pagal funkcijas.

35. Su Politika supažindinami darbuotojai, mokiniai ir tėvai jiems suprantamu būdu. Politika peržiūrima ne rečiau kaip kartą per dvejus metus, pasikeitus teisės aktams arba nustatčius sistemine riziką.

1 PRIEDAS

**REAGAVIMO Į GALIMĄ SMURTĄ, PRIEKABIAVIMĄ AR DISKRIMINACIJĄ
ALGORITMAS**

Etapas	Darbuotojo veiksmas	Terminas / atsakingas
1. Saugumas	Sustabdyti saugiai sustabdomą veiksmą, atskirti dalyvius, suteikti pagalbą; esant pavojui – 112.	Nedelsiant / pirmas pastebėjęs darbuotojas
2. Pranešimas	Informuoti direktorių ar pavaduojantį asmenį ir pagal pobūdį – socialinį pedagogą, VGK ar kitą atsakingą asmenį.	Nedelsiant, tą pačią dieną
3. Fiksavimas	Užrašyti datą, vietą, dalyvius, konkrečius veiksmus, liudininkus ir tai, kas atlikta. Elektroninius įrodymus saugoti neplatinant.	Tą pačią darbo dieną
4. Informavimas	Informuoti teisėtus vaiko atstovus, jei tai nekelia papildomos grėsmės. Privalomi pranešimai institucijoms neatidedami.	Kuo skubiau pagal riziką
5. Pagalba ir vertinimas	Paskirti saugumo ir pagalbos priemonės, parinkti specialiąją nagrinėjimo procedūrą, užtikrinti nešališkumą.	Ne vėliau kaip kitą darbo dieną
6. Stebėsena	Patikrinti, ar nėra pasikartojimo ar keršto, ir koreguoti pagalbos bei poveikio priemones.	Po 5–10 mokymosi dienų ir pagal poreikį